

LGS 2028 İNKILAP TARİHİ BAĞLAM TEMELLİ ÖRNEK SORULAR

1-2. soruları açıklamalara göre cevaplayınız.

20. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti

T.C. İnkılap Tarihi dersinde öğretmen, tahtaya şu bilgi cümlesini yazmıştır:

“Osmanlı Devleti 20. yüzyıl başlarında sosyal, siyasi ve ekonomik alanlarda birçok sorun yaşamıştır.”

Daha sonra öğrencilerden, bu bilgiyi tarihsel gelişmelerle ilişkilendiren örnekler vermeleri istenmiştir.

Öğrenci yorumları:

Öğrenci	Yorumu
Asude	Milliyetçilik düşüncesi, Osmanlı Devleti’ni olumsuz etkilemiştir.
Mesut	Sanayi İnkılabı, Osmanlı Devleti’nde yerli üretimin artmasına yol açmıştır.
Hilal	Azınlıklar Osmanlı Devleti’ne karşı ayaklanmıştır.

1. Tahtadaki bilgi ve öğrencilerin örnekleri birlikte değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mesut’un yorumu, Sanayi İnkılabı’nın Osmanlı ekonomise etkisi bakımından hatalıdır.
- B) Hilal’in ifadesi, öğretmenin yazdığı bilgiye uygun bir örnek oluşturur.
- C) Asude’nin yorumu, Osmanlı Devleti’nin siyasi sorunlarıyla ilişkilendirilebilir.
- D) Tüm öğrenciler öğretmenin verdiği bilgiyle uyumlu çıkarımlar yapmıştır.

2. Mesut’un verdiği örnek tarihsel bilgilerle düzeltilecek olursa aşağıdakilerden hangisi daha uygun olur?

- A) Osmanlı’daki geleneksel üretim biçimleri, Avrupa sanayisi karşısında daha avantajlı hâle gelmiştir.
- B) Ucuz Avrupa mallarının Osmanlı pazarlarına girmesi, yerli üreticilerin pazar gücünü artırmıştır.
- C) Sanayi İnkılabı, Osmanlı yerli üreticilerinin Avrupa mallarıyla rekabetini zorlaştırmıştır.
- D) Dışarıdan gelen sanayi ürünleri, Osmanlı ekonomisinin dışa bağımlılığını azaltmıştır.

1-2. soruları metne göre cevaplayınız.

Osmanlı Devleti'nde bir yönetici padişaha sunduğu raporda şu değerlendirmeyi yapmıştır:

“Devlet içinde farklı topluluklara eşit haklar verilmediği sürece birlik sağlanamaz. Ayrıca Avrupa devletleri bu durumu gerekçe göstererek sürekli müdahalede bulunmaktadır. Yapılacak düzenlemeler hem iç huzuru sağlayacak hem de bu müdahaleleri azaltacaktır.”

Bunun üzerine padişah Tanzimat ve Islahat Fermanı'nı ilan etmiştir.

1. Bu rapora göre fermanların ilan edilmesinde aşağıdaki gerekçelerden hangisi daha belirleyici olmuştur?

- A) Topluluklara verilen haklarla iç düzeni güçlendirmek ve dış müdahale gerekçelerini azaltmak
- B) Avrupa devletlerinin desteğini alarak Osmanlı yönetimini tamamen dış denetime açmak
- C) Eşitlik anlayışını yalnızca askerî düzenlemelerle sınırlı tutarak merkezi otoriteyi korumak
- D) Farklı toplulukların hak taleplerini erteleyerek Avrupa devletleriyle ilişkileri kesmek

2. Raporda belirtilen sorunları gidermeye yönelik en uygun uygulama aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avrupa devletlerinin Osmanlı iç işlerine müdahalesini artıracak ayrıcalıklar verilmesi
- B) Devlet içindeki toplulukların hukuki haklarının birbirinden tamamen ayrılması
- C) Farklı din ve milletlere mensup topluluklara eşit haklar tanınması
- D) Merkezi otoriteyi zayıflatacak biçimde yerel yönetimlere sınırsız yetki tanınması

1-2-3. soruları metne göre cevaplayınız.

Balkan Savaşları sonucunda Osmanlı Devleti, Balkanlardaki topraklarının büyük bir kısmını kaybetmiştir. Bu durum Osmanlı Devleti'nin Avrupa'daki varlığını büyük ölçüde sona erdirirken, bölgedeki Türk ve Müslüman halk Anadolu'ya göç etmek zorunda kalmıştır. Ayrıca ordunun yetersizliği ve yönetimdeki aksaklıklar açıkça ortaya çıkmış, bu durum devletin askerî ve siyasi yapısında reform ihtiyacını artırmıştır.

1. Bu metinde Balkan Savaşları'nın Osmanlı Devleti üzerindeki etkileriyle ilgili aşağıdaki alanlardan hangisine yönelik bir kanıt bulunmamaktadır?

- A) Nüfus yapısındaki değişimlere
- B) Üretimi artırmaya yönelik reformlarına
- C) Avrupa'daki etkinliğin azalmasına
- D) Askerî düzenleme ihtiyacına

2. Metne göre Balkan Savaşları'nın Osmanlı Devleti üzerindeki etkileriyle ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi neden-sonuç ilişkisi bakımından hatalıdır?

- A) Askerî yetersizliklerin ve yönetimdeki aksaklıkların görülmesi, reform ihtiyacını artırmıştır.
- B) Türk ve Müslüman halkın Anadolu'ya göç etmesi, nüfus yapısında değişime yol açmıştır.
- C) Balkanlardaki toprak kayıpları, Osmanlı Devleti'nin Avrupa'daki varlığını zayıflatmıştır.
- D) Anadolu'ya yönelen göçler, orduda reform yapılmasına neden olmuştur.

3. Metne göre aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi daha doğrudur?

- A) Göç ve toprak kaybı; yalnızca demografik sonuçlara işaret eder.
- B) Toprak kaybı ve yönetimdeki aksaklıklar; ekonomik ve kültürel sonuçlara işaret eder.
- C) Ordu yetersizliği ve Avrupa'daki varlığın daralması; askerî ve siyasi sonuçlara işaret eder.
- D) Anadolu'ya yönelen göçler ve reform ihtiyacı; yalnızca toplumsal sonuçlara işaret eder.

Kapitülasyonlar, Osmanlı Devleti'nde yabancı devletlere tanınan ayrıcalıklardır.

Bu konuşmadan sonra esnaf, dükkânını kapatmayı bile düşünmektedir.

1. Görseldeki konuşmalardan hareketle kapitülasyonlarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- I. Yabancı tüccarlar, ticaretle yerli esnafa göre daha avantajlı koşullara sahiptir.
- II. Kapitülasyonlar, yerli esnafın rekabet gücünü olumsuz etkilemiştir.
- III. Yabancı tüccarlar, hukuki konularda Osmanlı esnafıyla aynı kurallara tabi olmuştur.
- IV. Ticari ayrıcalıklar, yerli esnafın geleceğe yönelik kaygı yaşamasına neden olmuştur.

A) I ve II

B) I, II ve IV

C) II, III ve IV

D) I, II, III ve IV

Ön Bilgi: Sanayi Devrimi, Osmanlı Devleti gibi ülkelerin ekonomisini olumsuz etkilemiştir. Osmanlı Devleti Avrupa'dan gelen ucuz ve seri üretilmiş mallarla rekabet edememiş, bu durum zamanla dışa bağımlılığı artırmıştır.

Senaryo: Günümüzde bir devletin sanayi ürünlerinin büyük bir kısmını başka bir ülkeden ithal ettiği, kritik teknolojilerde (yazılım, enerji sistemleri, savunma sanayi) dış ülkelere bağımlı olduğu bir durum düşünülmektedir.

Bu devletin ekonomisti şöyle bir rapor hazırlamıştır:

“Üretimimizin büyük bölümü dış kaynaklara dayanıyor. Eğer bu ülkeler ürün göndermeyi durdurursa birçok sektörümüz durma noktasına gelir. Bu durum sadece ekonomi değil, siyasi kararlarımızı da etkileyebilir.”

1. Bu raporda dile getirilen durum, Sanayi Devrimi'nin Osmanlı ekonomisine etkisiyle birlikte düşünüldüğünde aşağıdaki genellemelerden hangisini destekler?

- A) Dış kaynaklara bağımlılık, devletlerin ekonomik ve siyasi hareket alanını daraltabilir.
- B) Dış ticaretin artması, yerli üretimin gelişmesini her durumda hızlandırır.
- C) Kritik alanlarda dışa bağımlılık, yalnızca üretim maliyetlerini etkileyen teknik bir sorundur.
- D) Sanayileşmiş ülkelerle kurulan ticari ilişkiler, bağımlılık riskini kendiliğinden azaltır.

Mustafa Kemal'in Eğitim Hayatında Etkili Olan Öğretmenler

Öğretmen	Görev yaptığı okul / alan	Mustafa Kemal üzerindeki etkisi
Şemsi Efendi	İlk öğrenim / modern okul anlayışı	Yenilikçi fikirler ve disiplin anlayışı kazanmasında etkili olmuştur.
Yüzbaşı Mustafa Bey	Selanik Askerî Rüştiyesi / Matematik	Başarı ve fazilet peşinde koşma düşüncesini güçlendirmiştir.
Yüzbaşı Nakiyüddin Bey	Selanik Askerî Rüştiyesi / Fransızca	Geleceğe ilişkin fikirlerinin şekillenmesine katkı sağlamıştır.
Mehmet Tevfik Bey	Manastır Askerî İdadisi / Tarih	Tarih sevgisinin gelişmesinde etkili olmuştur.

Bir öğretmen bu tabloya bakarak şu yorumda bulunmuştur:

“Eğitim süreci, bireyin yalnızca ders başarısını değil; kişilik, düşünce ve ilgi alanlarının gelişimini de etkileyebilir.”

1. Aşağıdakilerden hangisi öğretmenin, Mustafa Kemal hakkında yaptığı bu yorumu doğrudan desteklemez?
- A) Bazı öğretmenler, onun yenilikçi fikir ve disiplin anlayışı kazanmasına katkı sağlamıştır.
- B) Bazı öğretmenlerin etkisi, onda başarı, fazilet ve gelecek düşüncesini geliştirmiştir.
- C) Farklı öğretmenlerin yönlendirmeleri, onun ilgi ve düşünce alanlarını çeşitlendirmiştir.
- D) Sonraki yıllarda üstlendiği görevler, onun askerî ve siyasi alanda etkili olduğunu göstermiştir.

I. Metin

Mustafa Kemal, Harp Okulu ve Harp Akademisi yıllarında bazı arkadaşlarıyla birlikte okulda el yazısıyla bir gazete hazırlamıştır. Bu gazetede, Osmanlı Devleti'nin yönetiminde gördükleri aksaklıklara dair yazılar yer almıştır. Gazete öğrenciler arasında elden ele dolaştırılmış; böylece Mustafa Kemal ve arkadaşları düşüncelerini okul çevresinde duyurmaya çalışmıştır.

II. Metin

Sivas Kongresi günlerinde Millî Mücadele'nin amaçlarını halka duyurmak ve gelişmeleri doğru biçimde aktarmak için bir gazeteye ihtiyaç duyulmuştur. Mustafa Kemal'in öncülüğünde Sivas'ta İrade-i Milliye gazetesi çıkarılmıştır. Gazetede kongre kararlarına, Millî Mücadele'nin gerekçelerine ve halkı bilgilendirmeye yönelik yazılara yer verilmiştir. Mustafa Kemal'in bu gazetede bazı yazıları kaleme aldığı da bilinmektedir.

1. I. ve II. metinlerde ortak olarak vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gazetenin, Millî Mücadele kararlarını halka duyurmada araç olarak kullanılması
- B) Gazete çalışmalarının, okul çevresindeki fikir tartışmalarıyla sınırlı kalması
- C) Gazete çalışmalarının, düşünce ve gelişmeleri farklı çevrelere duyurma amacı taşıması
- D) İrade-i Milliye'nin, Sivas'ta başlayan millî hareketin sesini duyurması

1-2-3. soruları metne-tabloya göre cevaplayınız.

Bir öğretmen, Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatını anlatan eserleri, performans ödevi kapsamında dört öğrenciye dağıtmıştır. Öğrencilerden yalnızca eserleri özetlemeleri değil; yazarların Atatürk'e hangi açıdan yaklaştığını, hangi kaynaklardan yararlandığını ve olayları nasıl yorumladığını karşılaştırmaları istenmiştir.

Atatürk Hakkında Yazılan Eserler

Öğrenci	İncelediği eser	Yazarın konumu / özelliği
Aslı	Falih Rıfki Atay, "Çankaya"	Atatürk'ün yakın çevresinde bulunmuş bir yazarın tanıklıklarına dayanır.
Ozan	Lord Kinross, "Atatürk"	Atatürk'ü yabancı bir yazarın bakış açısıyla ele alır.
Mert	İlber Ortaylı, "Atatürk"	Atatürk'ü tarihçi bakışıyla ve dönem koşullarıyla değerlendirir.
Sıla	Andrew Mango, "Atatürk"	Atatürk'ü farklı kaynaklardan yararlanarak ele alan bir çalışmadır.

Öğrenciler performans ödevleri sunumları tamamlandıktan sonra öğretmen, öğrencilerine şu soruları yöneltmiştir:

"Yazarların Atatürk hakkındaki yorumları neden farklılık gösterebilir?"

"Bir tarihî eser güvenilirlik açısından hangi ölçütlerle değerlendirilmelidir?"

1. Sunumlara göre Atatürk hakkında yazılan eserlerdeki yorum farklılıkları aşağıdakilerden hangisiyle en iyi açıklanabilir?
- A) Eserlerin farklı dönemlerde okunmasının, tarihî olayları değiştirmesiyle
 - B) Yazarların Türk ya da yabancı olmasının, güvenilirliği tek başına belirlemesiyle
 - C) Yazarların konumlarının, kaynak seçimlerinin ve değerlendirme biçimlerinin farklı olmasıyla
 - D) Eserlerin farklı dillerde yazılmasının, yorum farklarının asıl nedeni olmasıyla

2. Öğretmenin, “Bir tarihî eser güvenilirlik açısından hangi ölçütlerle değerlendirilmelidir?” sorusuna verilecek en uygun cevap aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazarın milliyeti, eserin güvenilirliğini belirleyen temel ölçüttür.
- B) Eserin yakın dönemde yazılması, güvenilirlik için yeterli kabul edilmelidir.
- C) Kanıtlara dayanan ve kaynaklarını tutarlı kullanan eserler daha güvenilirdir.
- D) Anlatımın ayrıntılı olması, tarihî gerçekliği doğru yansıtmak için yeterlidir.

3. Bu etkinlikte öğrencilerin farklı yazarlara ait eserleri incelemesi aşağıdakilerden hangisini amaçlamaktadır?

- A) Farklı kaynaklarda yer alan bilgileri karşılaştırarak sorgulamalarını sağlamak
- B) Farklı bakış açılarını karşılaştırarak değerlendirme yapabilmelerini sağlamak
- C) Yazarların Atatürk hakkında benzer sonuçlara ulaştığını göstermelerini sağlamak
- D) Tek bir eseri, tarihî değerlendirme için yeterli görmelerini sağlamak

1-2. soruları metne göre cevaplayınız.

Harf inkılabı hazırlıkları sırasında Mustafa Kemal ile İsmet Paşa arasında, yeni harflerin halka öğretilmesi için ne kadar süre gerektiği tartışılmıştır. İsmet Paşa, böyle büyük bir değişimin topluma alışma süresi verilerek daha uzun bir döneme yayılmasının uygun olabileceğini belirtmiştir. Mustafa Kemal ise sürecin uzatılmasının uygulamada kararsızlık oluşturabileceğini düşünmüş ve şu ifadeyi kullanmıştır:

“Bu iş ya üç ayda olur ya da hiç olmaz.”

Bu görüşmeden sonra yeni harflerin öğretilmesi için çalışmalar hızlandırılmış; millet mektepleri, kurslar ve öğretim faaliyetleriyle uygulama kısa sürede yaygınlaştırılmaya çalışılmıştır.

1. Mustafa Kemal’in “Bu iş ya üç ayda olur ya da hiç olmaz.” sözü dikkate alındığında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Değişimin başarılı olması için uygulamanın zamana yayılmasını gerekli gördüğüne
- B) Yeniliklerin toplumda benimsenmesi için kararlı ve hızlı bir uygulamayı önemli gördüğüne
- C) Harf değişikliğini yalnızca eğitim kurumlarıyla sınırlı bir düzenleme olarak değerlendirdiğine
- D) Sürecin başarısını, halkın alışma hızından çok dış gelişmelerle ilişkilendirdiğine

2. İsmet Paşa’nın süreci zamana yayma önerisine karşılık Mustafa Kemal’in kesin bir ifade kullanması, aşağıdakilerden hangisiyle en iyi açıklanabilir?

- A) Uygulamanın gecikmesini, değişimin etkisini azaltabilecek bir risk olarak görmesiyle
- B) Farklı görüşleri dikkate almadan yenilikleri kişisel tercihlerine göre yürütmesiyle
- C) Eğitim alanındaki dönüşümü, toplumun hazırlık düzeyinden bağımsız ele almasıyla
- D) Harf inkılabını, yalnızca yöneticiler arasında alınacak bir karar olarak değerlendirmesiyle

1-2-3. soruları açıklamalara göre cevaplayınız.

Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'na Almanya'nın yanında savaşa katılmıştır. Alman ve Osmanlı orduları savaş boyunca çeşitli cephelerde birlikte hareket etmiştir. Ancak bu süreçte bazı Alman subayların, Osmanlı ordusu üzerinde etkisini artırmaya çalıştığı görülmüştür. Mustafa Kemal, bu duruma karşı çıkarak Osmanlı makamlarını çeşitli rapor ve telgraflarla uyarmıştır.

Mustafa Kemal'in gönderdiği rapor:

"Bazı Alman subayların Osmanlı ordusunun sevk ve idaresinde gereğinden fazla söz sahibi olmaya çalıştıkları görülmektedir. Bu durum, ordumuzun bağımsız hareket etmesini güçleştirmektedir."

1. Rapordaki ifadeye göre Mustafa Kemal'in asıl uyarısı aşağıdakilerden hangisine yöneliktir?
 - A) Komuta süreçlerinde Osmanlı iradesinin zayıflamasına
 - B) Osmanlı-Alman askerî iş birliğinin cephelerde uygulanma biçimine
 - C) Osmanlı-Alman iş birliğinde cephe düzeninin istenen sonucu vermemesine
 - D) Osmanlı ordusunun savaş sürecinde dış askerî desteğe ihtiyaç duymasına
2. Mustafa Kemal'in bu rapordaki tutumu, aşağıdaki düşüncelerinden hangisini benimsediğini göstermektedir?
 - A) Müttefiklerle ilişkilerin tamamen sona erdirilmesi gerektiğini
 - B) Osmanlı Devleti'nin savaştan hemen çekilmesi gerektiğini
 - C) Alman ordusunun askerî açıdan yetersiz olduğunu
 - D) Orduda askeri karar yetkisinin korunması gerektiğini
3. Bu rapora göre Osmanlı-Alman askerî ittifakında aşağıdaki durumlardan hangisi yaşanmıştır?
 - A) İttifak, Osmanlı Devleti'nin askerî karar alanını güvence altına almıştır.
 - B) Müttefikler arasında komuta ve etki alanı konusunda gerilim yaşanmıştır.
 - C) Ortak düşmana karşı hareket edilmesi, cephe yönetiminde görüş birliği sağlamıştır.
 - D) Müttefik devletler, birbirlerinin ordu yönetimine müdahale etmekten kaçınmıştır.